provincie Gelderland

VNG Gelderland
Vereniging van Gelderse Gemeenten

Datum
26 november 2020

Zaaknummer
2020-015244

Onderwerp
Gelders Aanbod: Samen voor Toekomst Openbaar Bestuur
(uw kenmerk 2019-0000553362)

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 4

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Mevrouw drs. K.H. Ollongren
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Geachte mevrouw Ollongren,

Gelderland wil samen met u werken aan opgaven, met ruimte om te experimenteren, van elkaar te leren en samen verder te komen. Dat is de afdronk van een ronde inspirerende Thorbeckegesprekken in Gelderland: Samen voor de toekomst van het openbaar bestuur, doe en leer met ons mee!

In oktober 2019 heeft u aan de Tweede Kamer een brief over de 'toekomst openbaar bestuur' (Thorbeckebrief) gezonden. Om de discussie breder te maken dan Den Haag, maakt uw directeur-generaal Chris Kuijpers een ronde door het land om inbreng op te halen. Zo bezocht hij Gelderland op 9 oktober 2020.

Er is waardering voor dit breed ingezette traject. We hebben dit momentum benut om binnen onze provincie gesprekken te voeren over toekomstig bestuurlijk Nederland. Zoals u weet heeft Gelderland 51 gemeenten, drie waterschappen en uiteraard één provincie. In de huidige tijd van het COVID-19 virus, is het niet mogelijk om samen één gesprek te voeren. We hebben verspreid over Gelderland vier bijeenkomsten georganiseerd, bij de laatste bijeenkomst was uw DG Chris Kuijpers present. De manier waarop we dit samen in Gelderland hebben gedaan, onze werkvorm voor deze gesprekken, is een symbool van onze boodschap: samenwerking is samen optrekken bij de opgaven, de wil om daarin samen verder te komen en concrete resultaten te behalen voor onze inwoners. Deze brief, gebaseerd op de rode draden uit de gesprekken, is een uitnodiging aan u en uw ministerie om samen verder te werken.

Rode draden rondje Gelderland
In de gesprekken met onze Gelderse overheden hebben we gezocht naar openheid en inspiratie om bij te dragen aan het hoe, wat en waarom in ons openbaar bestuur. Hieronder zijn de rode draden uit de gesprekken weergeven:

- *Autonomie*: We willen scherpere waarborgen voor lokale en provinciale autonomie. Erkenning van gemeente, provincie en waterschap als zelfstandige overheden waar ruimte is voor een eigen bestuurlijk-politieke afweging en besluitvorming en waarin overheden elkaar versterken.
- *Integraal*: We willen een stevige regierol van BZK, die ontkokering bevordert, zodat niet elk departement eigen uitvoeringsregels en samenwerkingsverbanden oplegt aan decentrale overheden.
- *Balans*: We willen bij decentrale taken een betere balans tussen opgave en middelen, bestuurlijke en financiële ruimte om dit lokaal of regionaal uit te voeren. Geef decentrale overheden de ruimte om zelf te zoeken naar de juiste schaal en verbinding tussen opgaven.
- *Opgave centraal*: We willen vanuit de inhoud, vanuit de opgave, ruimte voor differentiatie in coalities, de schaal waarop wordt samengewerkt (multilevel en multischalig) naar gelang de opgave.
- *Slagvaardig*: We willen als partners toegerust zijn (instrumentarium, regelgeving, financieel) om onze klus voor en met inwoners te klaren.
- *Participatief*: We willen betrokkenheid van inwoners, niet denken vanuit systemen, maar van onderop, vanuit inhoud en vanuit de leefwereld van inwoners, we doen het toch voor hen!
- *Maatwerk*: We willen inspelen op de verschillen, diversiteit en verscheidenheid zijn onze kracht.
- *Democratisch gelegitimeerd*: We willen experimenteren met governance van raadsleden in een bredere setting dan het eigen bestuursorgaan, zoals bij triple helix-samenwerking of bij gebiedsagenda's.
- *Interbestuurlijk*: We willen 1-overheid zijn, niet alleen bij onze taken en rollen, ook bij onze omgangsvormen. Samen ervoor staan en dat uitstralen naar onze inwoners: commitment en passie.
- *Grensoverschrijdend*: ons land staat vol met bordjes die grenzen markeren, opgaven storen zich daar niet aan. We willen over grenzen heen kijken en samenwerken, ook over landsgrenzen heen.
- *Lerenderwijs*: We willen gebiedsgerichte pilots, breder dan het eigen bestuurlijk domein, gericht op de opgave en met inzet van de energie en ideeën van onze inwoners. We zien al mooie voorbeelden bij gebiedsagenda's, regiodeals en het kernenbeleid van gemeenten.
- *Lef*: we willen los durven laten, het anders doen, ruimte geven en eigen grenzen verleggen.
- *Wederkerigheid*: We willen hiermee samen aan de slag, niet vanuit eigen hokjes en huisjes.

Analyse ministerie BZK
In de bijeenkomst op 9 oktober jl. benoemde DG Kuijpers drie spanningsvelden. Hij schetste een toenemende disbalans tussen verantwoordelijkheden en instrumentarium en dat uniforme bestuurlijke inrichting en toenemende behoefte aan regionale afstemming op gespannen voet staan met de behoefte aan maatwerk en verbinding met inwoners. Die benadering past goed bij uw Thorbeckebrief waarin gerichter (regionaal) samenwerken, versterken van de verbinding met inwoners en toerusten van medeoverheden geduid worden.

Verder wordt aangegeven dat uw ministerie daaraan vijf prioriteiten verbindt in de aanloop naar de komende kabinetsformatie:
- Versterk financiële positie van gemeenten (meer geld naar gemeenten)
- Breng de financiën van gemeenten in verhouding tot hun verantwoordelijkheden

- Meer investeren in één overheid bij grote opgaven als sociaal domein en energietransitie
- Vereenvoudiging van regionale sturing en samenwerking
- Versterk verbinding lokaal bestuur met inwoners

We herkennen deze spanningsvelden, thema's en prioriteiten. De rode draden uit de Gelderse gesprekken bevestigen dit beeld en geven aan hoe we vanuit Gelders perspectief daarin stappen willen zetten.

Samen aan de slag

In Den Haag wordt geworsteld met de wirwar aan (regionale) samenwerkingsverbanden. Congruente regio's zijn niet de oplossing. In Gelderland kennen we van oudsher de diversiteit in gebieden. We zien deze verscheidenheid en eigenheid als onze kracht. We omarmen de complexiteit van de huidige samenleving en werken via de gebiedsagenda's samen met regio's en partners aan integrale opgaven, ook over grenzen heen. Wij vinden daarom dat de kracht van regionale sturing zit bij de inhoud van de opgave, en niet primair bij de vorm. Dit is een mooie uitdaging om samen verder in groeien, met onze Gelderse partners en ook met jullie, onze Rijksoverheid.

Er zijn mooie ontwikkelingen in Gelderland voor nieuwe vormen van samenwerking in het openbaar bestuur. In de vier bijeenkomsten met onze Gelderse overheden zijn veel inspirerende voorbeelden genoemd, van klein tot groot en met partners smal en breed. Ze lopen uiteen van participatieprocessen, planvorming in kernen en vernieuwing van de zorg tot samenwerkingsstructuren en de wil om ook grotere opgaven, samen verder te brengen.

De benoemde rode draden illustreren de manier waarop we in Gelderland werken aan onze gebiedsagenda's en de uitvoering ervan. We doen dit samen met diverse partijen, die verschillen op basis van de opgaven. Hieronder een weergave:

- Bij de gebiedsagenda Veluwe komen diverse opgaven, waaronder natuur, stikstof, landbouw, toerisme en wonen samen. Centraal staat het behoud van de kwaliteit van het gebied.
- Bij de gebiedsagenda's Fruit Delta Rivierenland en Food Valley lopen tevens diverse initiatieven waarbij opgaven centraal staan, zelfs met internationale betekenis.
- In de Achterhoek is de Agenda 2030 gericht op een nieuwe vorm van regionale samenwerking. Tevens wordt bij de gebiedsagenda Achterhoek ingespeeld op actuele maatschappelijke opgaven, zoals droogte.
- De gebiedsagenda Arnhem/Nijmegen zet vanuit triple helix verband in op innovatie bij energietransitie en duurzaamheid, zoals bij de toepassing van waterstof.
- De gebiedsagenda's Cleantech en Zwolle zijn voorbeelden waarbij provinciegrensoverschrijdend wordt samengewerkt aan diverse opgaven.

In het slot van uw brief geeft u (met de woorden van Thorbecke) aan dat het openbaar bestuur voortdurend onderhoud behoeft om haar kwaliteit en vertrouwen te behouden. Graag nodigen we u uit samen met ons vanuit de gedachte van rode draden verder te werken aan vitale samenwerkingsvormen, rol van inwoners bij (grote) opgaven en interbestuurlijke projecten vanuit de gezamenlijke maatschappelijke opgaven.

We hebben in deze brief een weergave gegeven van de opbrengst bij de bijeenkomsten in Gelderland, de analyse van uw ministerie en aangegeven dat we vooral samen verder willen. We hoeven niet te wachten op een kabinetsformatie, wat ons betreft zijn we er klaar voor.

Samen werken aan de toekomst van het openbaar bestuur; doet en leert u met ons mee?

Met vriendelijke groet,
Gedeputeerde Staten van Gelderland en VNG Gelderland

John Berends	Pieter Hilhorst	René Verhulst
Commissaris van de Koning	secretaris	Voorzitter VNG Gelderland

Dit document is zowel aangetekend als via de reguliere post verzonden. Eventuele bijlagen worden alleen meegezonden met de aangetekende verzending.